

1 I vilka situationer får en förälder lovligt föra ett barn till ett annat land, utan den andra förälderns samtycke?

1.1 För det första bör det hänvisas till den omfattande revideringen av barnrätten i Österrike då 2013 års ändringsrättsakt om barn- och namnrätt (*Kindschafts- und Namensrecht-Änderungsgesetz 2013*) trädde i kraft den 1 februari 2013 och publicerades i Österrikes officiella kungörelseorgan (*Bundesgesetzblatt*) BGBl. I 2013/15. Sedan dess har det funnits hemvistkrav som reglerats i § 162 i den österrikiska civillagen (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch*). Denna bestämmelse ska emellertid inte tolkas separat för sig, utan som en helhet tillsammans med andra barnrättsliga bestämmelser.

1.2 Hur som helst får den ena föräldern föra barnet till ett annat land utan samtycke från den andra föräldern om den förälder som för barnet till utlandet för det första har beviljats ensam vårdnad, för det andra har meddelat detta till den andra föräldern i förväg, och för det tredje inte har underrättats inom en rimlig tidsfrist om att den andra föräldern vägrar godkänna detta. Dessutom ska den andra föräldern inte heller ha väckt talan i domstol om något motsvarande (dvs. frångående eller inskränkning av vårdnad). Om den andra föräldern väcker talan, ska domstolen avgöra om utlandsflytten är lagenlig eller inte. Domstolen kan också förordna ett förbud mot utresa med barnet för att garantera att möjlighet att fatta beslut om ändrad hemvist (§ 107.3 fjärde raden i förbundsagen om rättsvårdsärenden, *Bundesgesetz über das gerichtliche Verfahren in Rechtsangelegenheiten außer Streitsachen*).

Om den förälder som inte har beviljats vårdnad uttalar sig om flytten till utlandet, måste den andra föräldern ta hänsyn till detta, om det önskemål som framförs i uttalandet beaktar barnets bästa på ett bättre sätt.

Om den förälder som har beviljats ensam vårdnad inte har meddelat den andra föräldern om den planerade flytten, varvid det bör observeras att föräldern med ensam vårdnad är skyldig att informera om väsentliga frågor (§ 189.1 första raden i civillagen, där även flytt till utlandet ingår), eller om föräldern med ensam vårdnad trots en tydlig förvägran från den andra förälderns sida ändå flyttar till utlandet med barnet, innebär detta ändå inget brott mot vårdnadsbeslutet (på grund av att den andra föräldern saknar vårdnadsrätt) enligt artikel 3 i Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn. Istället utgör detta endast en kränkning av bestämmelserna i österrikisk familjerätt om föräldrarnas inbördes förhållande, vilket kan ha familjerättsliga konsekvenser (från en enkel tillrättvisning till vårdnadsöverflyttning).

1.3 Om bägge föräldrarna beviljats vårdnad, ska de så vitt det är genomförbart och möjligt vårda barnet i ömsesidigt samförstånd (§ 137.2 sista meningen i civillagen).

Här bör det göras en åtskillnad beroende på vilkendera föräldern som flyttar till utlandet med barnet, antingen a) den förälder i vars hushåll barnet i huvudsak vårdas (dvs. boföräldern) eller b) den andra föräldern i vars hushåll barnet alltså inte i huvudsak vårdas (dvs. umgängesföräldern). Den förälder i vars hushåll barnet inte i huvudsak vårdas (dvs. umgängesföräldern) agerar hur som helst olovligt enligt artikel 3 i Haagkonventionen om bortföranden av barn. I fråga om den förälder i vars hushåll barnet i huvudsak vårdas (dvs. boföräldern) är de rättsliga bestämmelserna mer komplicerade.

Hänvisningen ovan till skyldigheten att informera den andra föräldern om väsentliga frågor enligt § 189.1 första raden i civillagen gäller också i sådana fall där båda föräldrarna beviljats vårdnad (§ 189.5 i civillagen). Eftersom det finns olika åsikter från sakkunniga, men ännu ingen rättspraxis, är det fortfarande inte helt klart utifrån de nya rättsliga bestämmelserna huruvida det redan i sig kan tolkas som ett brott mot vårdnadsbeslutet enligt artikel 3 i Haagkonventionen om bortföranden av barn om den förälder som flyttar med barnet underlåter att informera den andra föräldern enligt § 189.1 första raden i civillagen.

Uttalandet från den förälder i vars hushåll barnet inte vårdats (dvs. umgängesföräldern) ska även beaktas i detta hänseende, om det önskemål som framförs i uttalandet beaktar barnets bästa på ett bättre sätt. Om den förälder som flyttar med barnet underlåter att informera den andra föräldern, kan detta tolkas som ett beteende som kränker mot österrikisk familjerätt i fråga om det inbördes förhållandet mellan föräldrarna, och kan således medföra ovannämnda påföljder, oavsett om det klassificeras som olagligt och som ett brott mot vårdnadsbeslutet enligt Haagkonventionen om bortföranden av barn.

1.4 Om båda föräldrarna beviljats vårdnad utan att det fastställs i vilket hushåll barnet i huvudsak ska vårdas (dvs. vem som är boförälder och vem som är umgängesförälder), ska den andra föräldern ge sitt samtycke till flytten. Om den andra föräldern inte har givit sitt samtycke till flytten, kan ett avgörande begäras av den distriktsdomstol (förstainstansrätt) som är ansvarig för familjemedling. Vid avgörandet ska domstolen beakta såväl barnets bästa som föräldrarnas rättigheter till skydd mot våld, samt rätten till fri rörlighet och fritt yrkesval (§ 162.3 i civillagen). Även här har bägge föräldrarna behörighet att företräda barnet i förhållande till tredje part, men endast så länge det inte finns något beslut som vunnit laga kraft eller något interimistiskt beslut om att vårdnaden (vad gäller fastställande av hemvist) har frångåtits någondera föräldern.

2 I vilka situationer krävs den andra förälderns samtycke för att barnet ska få föras till ett annat land?

Här behövs hur som helst den andra förälderns samtycke, om den förälder som för barnet till utlandet antingen a) inte har beviljats vårdnad eller b) visserligen har beviljats vårdnad, men barnet vårdas inte i huvudsak i denna förälders hushåll (dvs. denna förälder är inte boförälder).

I sådana fall där a) den förälder i vars hushåll barnet i huvudsak vårdas (dvs. boföräldern), eller där b) föräldern med ensam vårdnad vill flytta till ett annat land med barnet, måste denna förälder fullfölja sin skyldighet att informera den andra föräldern i deras inbördes förhållande i enlighet med § 189 i civillagen (se fråga 1) samt beakta uttalandet från den förälder som informerats, om detta uttalande beaktar barnets bästa på ett bättre sätt.

3 Om den ena föräldern inte samtycker till att barnet förs till ett annat land, även om detta är nödvändigt, vad krävs för att barnet lovligt ska få bortföras till ett annat land?

3.1 1.4 Om båda föräldrarna beviljats vårdnad utan att det fastställs i vilket hushåll barnet i huvudsak ska vårdas (dvs. vem som är boförälder och vem som är umgängesförälder), ska den förälder som vill flytta utomlands med barnet utan den andras samtycke ringa till den distriktsdomstol (förstainstansrätt) som är ansvarig för familjemedling. I samband med avgörandet om tillstånd till utlandsflytt ska domstolen beakta såväl barnets bästa som föräldrarnas rättigheter till skydd mot våld, samt rätten till fri rörlighet och fritt yrkesval (§ 162.3 i civillagen).

3.2 Om den förälder som vill flytta utomlands med barnet inte alls beviljats vårdnad eller om barnet inte i huvudsak vårdas i denna förälders hushåll (dvs. denna förälder är inte boförälder), har denna förälder när som helst möjlighet att väcka talan i domstol om frångående eller inskränkning av vårdnaden (samt vårdnadsöverflyttning, eventuellt också bara till vissa delar) från den andra föräldern. Som en lindrigare åtgärd jämfört med frångående av vårdnaden skulle domstolen framför allt kunna frånta den ena föräldern de lagstadgade rättigheterna till samtycke och godkännande eller på annat sätt ersätta ett sådant lagstadgat samtycke eller godkännande, om det inte finns några motiverade skäl till att förvägra den berörda föräldern dessa rättigheter (§ 181.1 i civillagen).

3.3 Den förälder som beviljats vårdnad och i vars hushåll barnet i huvudsak vårdats (dvs. boföräldern) ska visserligen informera den andra föräldern och ge denne möjlighet att uttala sig (§ 189 i civillagen), men informationen till den andra föräldern eller dennes samtycke utgör inget villkor för utresan.

4 Gäller samma bestämmelser för tillfälligt bortförande (till exempel i samband med semester eller för vård) som för permanent bortförande? Om ni använder formulär för samtycke, vänligen bilägg en kopia.

Också då ett barn tillfälligt förs bort ska föräldrar med delad vårdnad ta hand om barnet i ömsesidigt samförstånd så vitt det är genomförbart och möjligt (§ 137.2 sista meningen i civillagen). Intyg på sådant samförstånd behöver emellertid inte föreläggas, då det inte utgör ett villkor för utresa.

Kravet på samförstånd kan också falla bort på helt lagenlig väg, till exempel om barnet spontant ska åka iväg till utlandet över helgen för att hälsa på sina far- eller morföräldrar och om den andra föräldern i alla fall inte hade tänkt ha någon kontakt med barnet under denna tid (och i sådana fall vore det överhuvudtaget inte genomförbart att försöka nå samförstånd).

Motsvarande principer tillämpas på sådana fall där den andra föräldern bara ska informeras (§ 189.1 i civillagen), varvid det beror på omständigheterna i varje enskilt fall (t.ex. resans varaktighet, resmålet och resans syfte), om det tillfälliga bortförandet överhuvudtaget ska anses ha någon betydelse.

Senaste uppdatering: 22/12/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.